

Sanctuarium

Paoletti, Agostino

Coloniae Agrippinae, 1677

In Festo S. Annæ. Excellentias suas hæreditavit & accepit à Christo redemptore, & à Maria virgine: Ab illo quidem, quia nepos ejus fuit, ab hac autem, quia fuit ejus filia.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55680](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55680)

duci; tum in conditione Magni cujusdam Magistri laudabilissime edidit? Sit autem statua isthæ Cæsaris statuæ non multum dissimilis, quæ velut bellator ensem in dextera, in sinistra autem tanquam Magister sustinet librum, hæc

que ei subnectatur Epigraphæ: *In utroque lae- bus. Sic enim prophético correspondebat vatino, quo dicitur: Ecce septem populi tui doli erant, ducem ac præceptorem gentibus.*

SERMO VIGESIMUS PRIMUS
IN FESTO

S. A N N Æ.

Multa filia congregaverunt divitias, Tu supergressa es universas.
Proverb. cap. 31.

I. **T**Ametsi major pars hominum cum integro necessitatis vel egestatis exercitu absque ullis indultis induciis consistetur: fortuna tamen sæpe ut iis ad quos propendet prodiga manu felicitatis excidit, dum iidem divitiarum quasi montes aggerit, gremiumque suum argento & auro pleantissimum expandit: *Copia singulorum sunt, quiis egeant, infinita multitudo,* inquit Romanæ faciendæ parens Tullius. Hæc fortuna Annem Senecam summa quadam constante ex septem cum dimidio millionibus auri locupletavit, quam ille summam possedit quidem, sed non æstimavit. Tanta itidem erat in Mæcedoniæ Regia auri abundantia, ut quadagesies mille equi illam ferre non sufficerent. Quam opulentus unicus tantum privatus in Ægypto fuerit, vel ex hoc facile conjicere licet, quod suis alimentis pariter & stipendiis sustentaverit octoginta millia equitum exercitus Pompeiani, atque ad mensam suam adhibuerit quotidie mille nobiles, idque tantò cum apparatu, ut cibi & potus aureis phialis & lancibus inferrentur, & pro quolibet ferculo aurea isthæ suppellex renovaretur. Civis quidam Romanus, cui nomen erat P. Clodius, palatium quoddam sibi in habitationem comparavit centum quadraginta septem millibus sestertii, ex quo censu quoad divitiarum suarum reliquum facile deduci poterit calculus. Pallas qui tandem libertus fuit Claudii Cæsaris confecerat cumulum ex septem cum dimidio millionibus auri, quibus ex arario publico adjuncta

fuerunt quadraginta aureorum millia. Rex Indiarum in Perside adeò dives erat, ut in sua Metropoli Pelimbrote pro omni nata belli occasione suis stipendiis quotidie sustineret trecenta millia peditum & triginta millia equitum, ac demum octies mille Elephantibus alimentata subministravit. Soldani Babylonie exercitus ab hoste suo disparus passus est stragem magnam, in qua quæ hosti in prædam cessere divites, fuerunt incredibiles, amisit enim quadraginta milia currum qui pleni erant armaturis, auro passim laminis expolitis, quadagesies item mille haltas quarum culspides ex puro puro auro fabricatæ fuere, scalas, quas secum ferebant, erant ex solido, & fuso argento, nonnullæ etiam aureæ erant: *Fuerunt in eodem exercitu scila proijus aurea & argentea.* Candaces Æthiopum Regias in continuo stipendiis sustentabat quinquaginta armatorum millia, & quadagesies mille alios viros, in diversis exercitiis occupatos prout per eis Coronæ suæ postulabat necessitas. Ex splendore & opulentia munerum, quæ Plinius Junior, de veris pascim distribuit, de divitiarum quas possidebat, quantitate facilis esse poterat conjectura. Dum enim Filia Quintilianæ traderetur nuptui quinquaginta scutorum millia donavit sponsæ, & totidem sponso, eumque sibi horum munerum valore nimium fuisse parcos videtur nuncupavit. Romano cuidam juveni, qui donaminabatur Firmus, trecenta scutorum millia assignavit. Calvina cognatæ suæ in augmen-

Cic. 2.
offic. Cor-
nel. Tacit-
us l. 13.

Franc.
Picus l. 2.
de Strygi-
bus.

Plin. l. 33.
c. 10.

Idem l. 36.
c. 15.

tum dotis suae dedit centies mille scuta. Alia quadraginta millia Merilio Crisponi donavit. Prostudiosa juventute in literarum studiis sustentenda quinquagies mille anticipata assignavit, & trigies mille scuta in annuum censum collocavit, hinc igitur ducite, quoad reliquas, quas habebat divitiis facilem calculum. Pithius Celenus, qui ab aliis Bittinus dicitur Datio Regi muneri loco obtulit Platannum & vitem quandam ex puro auro fabricatam. Idem quoque Xerxi Darii in Regno successori, prodigiosam divitiarum suarum amplitudinem ostendit, quando exercitum ejus quinque mensibus, tam quoad corporis alimoniam, quam quoad stipendium sustentavit, cum exercitus Xerxis ascenderit ad numerum septingentorum nonaginta octo millium militum, si unicuique militi stipendii loco singulis mensibus tria tantum dedisset: scuta, sumptus Pithii summam inferebant duorum millionum per singulos menses, & per quinque menses decem milliones, & tamen post omnes hostes etogatos sumptus, quadraginta milliones in parata pecunia in arario reliqui manebant: Quis unquam aestimare poterit divitiis, quas Salomon in solo auro possedisse scribitur? Pater ejus David pro fabrica templi post se reliquit triginta milliones, quibus centum & octo milliones aëris proprii adjunxit. In sepulchro Patris, magnificentia tantum & pietatis argumento. Collocati fecit mille milliones, & tamen adhuc in arario Regio superfuertunt, ter mille centum & octo milliones? Imò Scriptura sacra dicit: *Fecit ut tanta esset abundantia argenti in Jerusalem, quanta est lapidum.* Verum enim verò quoniam omnes hæ mundi hujus divitiæ abierunt? *Divitiæ vestrae putrefactæ sunt.* Et ut sanctus Bernardus ait: *Quid vobis cum terrenis divitiis, quæ nec vera, nec vestra sunt.* Porro vere divitiæ illæ duntaxat censendæ sunt, quæ ad spiritum pertinent, quæ nunquam amittuntur aut evanescent, quæ possidentur in hac vita & pariter conservantur in altera, de quibus Salvator noster loquens dicebat: *Si vere divites esse cupitis, veras divitiis amate? dicat id ipsum sanctus Bernardus: Vere divites inquit, non opes sunt, sed virtutes.* Et in his omnes sanctæ Annæ divitiæ consistebant: lo dotibus, prærogativis, dignitatibus, & divitiis spiritualibus, quæ à multis utriusque sexus sanctis participantur: *Multa filia congregaverunt divitiis.* At verò S. Anna tanquàm Beatissimæ Virginis Mariæ vera & naturalis Mater, & consequenter Avia Jesu Christi Filii

Dei vivi & veri super cunctas alias privilegiata extitit. *Te supergressa es universas.* Unde sancta Brigitta illam appellavit: *Omnipotentis Dei Gazophylacium, quia thesaurum super omnia sibi amabilem in suo utero recondebant.* De hujus itaque gloriolæ Matris excellentiis filius dicemus, spero interim, quod quantum ego sum facultatè inops, tantumdem vos futuri sitis quoad devotionem erga hanc sanctam divites & opulenti, id eoque assiduas mihi aures daturi sitis. Ordiamur
 1. Filios qualitates, nobilitatem, & divitiis parentum suorum hereditate quotidiana nos docet experientia. Quantum ad qualitates, certissimum est quod filii matris ant. Unde Euripides dicere solebat: *Nunquam ex malo Patre bonus filius.* Et Demolthenes affirmavit, quod communiter à Genitoribus dignis filii nascantur minimè dissimiles, adeò ut si non nunquam contrarium accidat, id casuale accidens sit & infortunium. *A viris egregiis perinde quasi facio quodam id accidat, improbos proficisci filios.* Hic naturæ effectus etiam à Sancto Valentino Archiepiscopo observatus fuit, idè dicit: *Filii imitantur parentes ut plurimum & parentes trās fundunt in filios, non solum proprietates & passionis & agilitatis corporalis figuram, colorem, formam, motus, habitus, sed etiam passionis animorum, mores, ingenia, vicia, & virtutes &c.* Verum enim verò quoad Sanctam Annam omnino contrarium accidit. Nam ipsa omnem dignitatem, prærogativas, & excellentias à filia & Nepote suo sibi vendicavit. Ob horum namque respectum Deus in ipsa accumulavit omnes gratias & divitiis spirituales, quas imaginari nobis possumus ei convenientes. Unde Lanspergius inquit, *Quis inficiatur Annam multa gratiarum copia cumulatiorem saltam à Deo Optimo Maximo, qui ipsam virginem sui Filii, ex filia ipsius carnem nostram mortalitatis assumpturi, Aviam prædestinavit dulcissimam fore, ut quo Filius nata celsior, eo Genitricis Mater gratiarum multitudine & altitudine ditior nasceretur.* Quod Anna Mariam peperit, quæ veri DEI vera mater fuit, hoc inquam talis quandam in ipsa beatitudinem caulavit, ut super omnes alias creaturas facta sit veneranda & privilegiata. Ita testatur S. Fulbertus, cum ait: *Vere beata & omni veneratione habenda, & quodam privilegio sacro prædicanda Mater, quæ omnium antecessit matres in concipiendo & generando eam, quæ suum & omnium generavit Creatorem.*
 3. De hac gloriofa sancta videtur mihi locutus

Euriped.

Demosth.

S. Tho. de Villan.

conc. 3. de Nat. B.

M. V.

Lanspergius in libro S. Anna.

S. Fulbert

ser in ortu B. M. V.

Eccles. 2. 4. v. 19.

cap. 4.
 1. 8.
 1. 5.
 1. 1.
 1. 2.
 1. 3.
 1. 4.
 1. 5.
 1. 6.
 1. 7.
 1. 8.
 1. 9.
 1. 10.
 1. 11.
 1. 12.
 1. 13.
 1. 14.
 1. 15.
 1. 16.
 1. 17.
 1. 18.
 1. 19.
 1. 20.
 1. 21.
 1. 22.
 1. 23.
 1. 24.
 1. 25.
 1. 26.
 1. 27.
 1. 28.
 1. 29.
 1. 30.
 1. 31.

rus fuisse Ecclesiasticus, quando illam terræ & herio Jerichuntino assimilavit, dicens: *Quasi plantatio Rosa in Jericho.* Optatem etenim scire, quidnam in hac Rosa speciale fuerit, quod a ceteris praeter ceteris celebretur. Fortè quia similis est iis, quæ (ut Poetae fingunt) nascuntur ex sudore Latona, quæ mane candida apparent, meridiano tempore purpurea, nocte autem in viriditatem quandam transeunt? vel quia similis est iis, quæ ante peccatum nascebantur in terrestri Paradiso, quæ spinas non habebant? de quibus

S. Basil. ho. 5 in Hexam.

S. Basilii scribit: *Verum Rosa tunc spinis carebat, postea vero pulchritudini floris adjuncta sunt spinæ.* Fortè etiam quia plus alius pollebat virtute animalibus venenosis & immundis odoris sui fragrantia eripiendi vitam: *Afferit rosa Scarabæis suo odore interitum?* Aut quia teste Avicenna, *valet contra omnia vulnera calida, si ve sint intrinsecus si ve extrinsecus?* vel etiam quia ex hac conficitur oleum, quod vocatur *diversis morbis & multis arilo causis.* Porò Ecclesiasticum per hanc Rosam Mariam Virginem intellexisse, omnes expositores concorditer affirmant, id que ob multas rationes, siquidem omnes Rosæ proprietates in B. V. Maria valde sunt conspicuæ, nimirum quod sit *florum Regina, terræ ornamentum, plantarum decus, oculus florum, præ rubor, pulchritudo coruscans terra visus:* Maria etenim est Angelorum Regina, ornamentum calorum, decus hominum, iustorum oculus, purpura Martyrum, Paradisi decor, & totius lætitiæ universi. Sicut Rosa, teste Hugone Cardinale, *Rubra est in colore & candida in natura:* Ita Maria per puritatem est candida, & rubicunda per charitatem. Sicut Rosa suavem spirat odorem: ita Beata virgo fama sua odore totam pigmentat Ecclesiam. Rosa natura sua frigida est: Et B. Virgo exemplo sua castitatis refrigerium præstat contra a seum libidinis. Rosa inter spinas nascitur spinis tamen carens. B. Virgo de iudæis incredula non incredula. Rosa in suo autem grana detrit: Et significant charitatem Virginis, quam gessit in corde, in verbo & in opere.

Sim. Mas. col. 5.

Avicenna apud Vinc. Belluac in spec. nat.

Achill. Tacius l. 1. de Leuc. & Clieph.

Hugo Cardinalis in c. 24. Ecclesiastic.

Hugo ib.

Adrichom.

in descriptione Terre sanctæ in fonte Elisei. Et Saligna c. 9. cap. 6. ornel. à

4. Verum enim verò quænam est ratio quod Maria repræsentetur sub pulchra metaphora Rosæ, quæ in Jericho, non verò in alia Civitate, aut regione nascitur? Respondent aliqui, id fieri quia Rosæ Jerichanæ similes sunt Rosis Chinenibus, quæ licet aridæ sint & siccæ, in nocte tamen natalis Domini nostri Jesu Christi, fiunt virides & florent, expandendo sese haud secus ac si vernum tempus adesset: in testimo-

nium Virginis partus. Harum una Romam lata fuit anno sancto 1625, in mense Decembri, 14 die, quæ in nocte Natalis Domini, vixit floridè, recens, & purpurascens. Nomen igitur Rosæ optime convenit Mariæ, ejusque qualitates pulcherrime exprimit: *Quia cæteri floribus nascitur.* Rosa autem Hierichuntina, id est, in Jericho nata dicitur figurate & ad majorem sanctæ Annæ gloriam. Pro quo notandum est, terram Jericho ab aquis salis iugiter lactam esse sterilem. Transeuntem autem Eliseum rogant incolæ, ut cum terra optima sit, sed sterilis, eam pristina bonitate restituat & fructuam reddere dignaretur. Qui ut eos consolaretur, salem sibi adfert iussit, eumque in fontis cuiusdam aquas iniecit dicens: *Sentes aquas has, & non erit ultra sterilitas.* Unde do- lo tempore terra illa producebat Rosas excellentiores cæteris si ve specie, si ve robore, si ve odore. Ac proinde Ecclesiasticus inscite volebat: *Sicut plantatio Rosa in Jericho?* Græci legunt: *Plantatio Rosarum,* id est, Beata Virgo orta est de terra sterili, qualis erat terra Hierichuntina significans sanctam Annam, ab hac namque non jam Sale Elisei, sed gratiæ cælestis fructuanda nata est Rosa quædam virginea, si veque Maria ejus filia. Advertendum autem est hoc locum, quod Rosæ odorifera Civitatem hanc Jericho nomine honorat, Jericho enim juxta interpretationem Ariæ Montani & Rabani Mauri, idem est quod locus odorum: *Jericho locus odoratus, seu florens interpretatur.* forte hoc Rosarum genus loco nomen dedit. Vel ut alii affirmant: *Jericho apud Hebræos odorem notat: unde ab ea (id est, Rosa) dicta videtur urbs Jericho.* Adeoque cum Jericho denominationem suam non dedisset, sed potius e contra Jericho nomen suum sortita sit à Rosis, idè Ecclesiasticus per hanc similitudinem: *Quasi plantatio Rosa in Jericho insere volebat, Annam omnem suam dignitatem, nobilitatem, & excellentiam à pulcherrima si ve pari rosa, id est, Maria Virgine filia sua, Magnæque Dei Matre recepisse.* Hanc fuisse credo mentem Rodulphi Agriolæ, quando elegans poemata de ea cecinit:

Conspicuos præstant altis benefacta parentum
Tu contra Nata nobilitate caris
Magna quidem meriti que tuis pietate filioque
Quis neget? At nata hæc splendidiora fecit.

5. Etc.

5. Etenim Moyses de Monte descendit, ut populum suum revideret, & precepta a Deo sibi data publicaret, ut ab eo observarentur? Sacer autem textus quoadam magnae ponderationis circumstantiam addit, dicens: *Cumque descendisset Moyses de Monte Sinai, tenebat duas tabulas Testimonii, & ignorabat quod cornuta esset facies sua ex consorcio sermonis Domini.* Quaeenam est haec tam prodigiola vultus Mosaiici immutatio? priusquam ascenderet montem: Non erat cornuta facies sua? Postquam vero cum Deo locutus fuisset, redeundo ad populum suum, cor autem faciem referebat. Scite percipere, qualem fuerit hoc ornamentum, quod Moyses in facie gerebat. Abulensis dicit: *Procedebant radii magni fulgoris, qui adeo resplendebant, ut non possent Filii Israel intueri in faciem Moysis propter gloriam vultus eius.* Idemmet & a Lyrano & Hagone Cardinali constituitur, dicentibus: *Radii miri fulgoris ferebantur de facie eius, qui reverberabant oculos intuentium, quos Apostolus appellat gloriam vultus Moysis.* At vero quales erant hi radii, qui adeo luminosi in vultu Moysis resplendebant? Isidorus gloriæ radios fuisse affirmat: *Descendente Moyses cum tabulis facies eius gloriæ splendor mirabatur.* Unde facies eius cum tanto luminis excollo relucebat, ut ipsissimus Solis planeta esse videretur: *Quasi Sol radiantissimus Moyses suam gloriam, id est, radios suae lucis efflavit, adeo fulgidos, ut Hebraei in faciem Moysis quasi in alterum solem intueri non possent.* Ecce igitur qualiter Moyses de Monte revertens à Deo impetravit, ut in vultu suo gloriæ radii resplendeant. Desidero igitur, O Auditores, causam effectus istius investigare, siquidem in bona Philosophia, effectus non datur, qui originem suam non habeat à causa sua determinata. Verum quidem est, quod sacer textus hanc solum causam assignet quod scilicet cum Deo locutus fuerit: *Ex consorcio sermonis Dei.* Verum ratio ista mihi non totaliter satisfacit, Moyses enim alias saepius cum Deo locutus est, nec tamen subsecuti sunt similes effectus. Sanctus Methodius effectum istum non adscribit simpliciter habito cum Deo colloquio, sed potius materiae subjectae, de qua cum Deo loquebatur, quae attinebat Mariam Virginem quae veracis Messiae futura erat Mater: *Moyes ille magnus, propter figuram intellectu difficilis, quae te Virgo tangebant, ut vultus in monte commoratus est: Vt ignota de te (O casta) Sacramenta edoceret.* Quod si igitur in vultu Moysis gloriosi ob-

Paolesti Sanctiorale.

orti sunt radii, ex eo duntaxat capite, quod de Maria locutus esset, quam nunquam vidit, nec visurus erat, Quales igitur in Sancta Anna redundare & resplendere gloriæ debebant, quae vera ejus Genitrix fuit, quae novem mensium spatio eandem in sinu suo portavit, millies inter brachia sua ipsam strinxit, proprio lacte suo carnaluit, quavis hora cum ea loquuta fuit, & quovis momento eam aspexit? Nec lingua id sufficienter exprimit, nec calamus recensere valet, quod inde per bonam potest consequentiam inferri. Vos ipsi argumentum à fortiori formate, & dicite: *Superno lumine facies Moysis fuit perfusa, quia Mariam cogitaverat, de Maria loquentem audierat: Splenduit facies Moysis à longe Virginem spectans? Et non splendisset Genitorum Virginis anima insignium virtutum decore ipsissimam Virginem proxime intuentes, amplectentes, osculantes?*

6. Decreebat David Rex Arcam Dei è domo Obededom, ubi tribus mensibus commorata fuerat in locum decentiorem dignioremque nimirum in Civitatem suam Syon transferte, hocque sine Israelitica nobilitatis florem, quem praesentem esse voluit, congregavit. Cantores & tubicines per muticatum concentum harmoniam per aeta resonabant, omnique populus praenimia letitia jubilabat, & exsultabat: *David & omnis domus Israel augebant Arcam Testamenti Domini in subilo, & in clangore buccina.* Et quales eo tempore Davidem functiones in hac sacra Ceremonia obisse existimatis? Respondetis utique ipsum magna cum Majestate processisse praecedente eum Ephabo quodam sceptrum ejus portante, & alio simili deferente regium ejus diadema? ipsum autem regio fuisse paludamento indutum, ejusque extremitatem per quandam magnatum suorum de terra fuisse sublevatam. Cinctum quoque fuisse penultimi primatum suorum caterva interque eos Davidem pedetentim cum ea gravitate, quae regiam ejus coronam decebat haud procul ab arca processisse. Fatendum est quidem hunc verum fuisse modum, quo David procedere debuisset, si Majestati & dignitati personae correspondere voluisset: at vero Scriptura illum omnino contrarium fecisse affirmat, scilicet quod deposita majestate, & posthabito reverentiae & dignitatis suae decore per plateas exsisteret & saltaverit, haud secus ac si nullos nunquam modestia terminos didicisset: *David saltabat totis viribus ante Dominum, adeo ut*

Bibl. PP. e. 3.
Alof. Novar. in umb. virg. l. 4.

2. Reg. 6. v. 15.

16. v. 14.

Michol uxor sua stans ex opposito ad quandam palatii regii fenestram, simileque Regis exorbitantias videns, valde inde turbata fuerit, ac proinde desperserit eum in corde suo, domumque reversum Regem asperere reprehenderit, per contemptum & ironiam eidem dicens: *Quam gloriosus fuit hodie Rex Israel, id est, quam ignominiosus.* Certe nisi huic rei latens aliquod subellet mysterium, condescenderem regiae Conjugi, illamque ex mille titulis bene fecisse crederem. Verum,

D. Amb.
serm. 25.
Ludolph.
Carth. 1.
p. c. 12. C.

O Auditores, state attenti ad Davidis Regis rationes, certus enim sum quod is auditis & bene pensatis Davidi Regi tanquam Principi valde prudenti sitis acclamaturi. Porro omnes sacri Scriptores in hoc conveniunt, quod Arca Dei Beatissimam Virginem Mariam figurat: Et quidem alios inter sanctus Ambrosius, qui dicit: *Arcam quid nisi sanctam Mariam dixerimus.* Et Ludolphus Carthusianus: *Maria est per Arcam Testamenti praefigurata.* Id quod David Propheta etiam cognoscebat? imo quod plus est, eam e stirpe sua nascituram praevidebat, quod ipse post multa & multa saecula, & post longam quandam generationum seriem ejus patens futurus esset? atque ideo hoc punctum considerando, tantus in ejus corde surrexit jubilus atque laetitia, ut se Regem esse oblitus, pluris hanc aestimavit parentelam, quam sceptrum, diadema, omnesque alias divitias regias: *Salvabit totis viribus, ex gaudio devotionis,* inquit Doctor Angelicus, quasi diceret: Ehem quale regnum! quanta Majestas! quam excellens dignitas, quanta divitia in hac parentela latent. Majoris aestimo, quod futurus sim Pater hujus Mariae in hac Arca figuratae, quam universos alios mundi hujus honores. Alii proinde omnia fortunae bona sibi vendicent, ego in summo felicitatis culmine constitutum me esse censebo ex hoc quod magae Dei Matris ex Dei ordinatione futurus sim parens. O quantum gaudium! quam inexplicabilis jubilus, ac proinde extra me toraliter rapior. *Eltus enim gaudio in salutationem erupit: praevidebat enim in Spiritu Mariam de*

D. Amb.
ubi supra.

germine suo Christi thalamo sociandam? inquit magnus Ecclesiae Doctor sanctus Ambrosius. Ex hoc autem Davidis Regis antecedente, ad spirituales sanctae Annae divitias facili deducitur consequentia, id est, facile colligi possunt prorogativa & dignitates, ex hoc quod non a longe, & post multas generationes, sed immediate Magae Dei Matris Mariae mater fuerit, ori-

ginata. Quenam divitia, quae dotes, aut exaltationis dignitati suae poterunt comparari? *Ipse pergressa est universas.*

7. Porro circa ejusdem Regis personam & actiones aliam quandam considerationem instituemus? Hic etenim licet Deo gratus esset, homo tamen erat, & tanquam homo peccare poterat, siquidem Nullus sine crimine vivit. Imo tantumquam homo reapse effective peccavit. Primo quidem quando vidit mulierem se laevantem, *erat autem mulier pulchra valde.* Ex aspectu autem mulieris istius quid subleceum est? *Assisus appa David nunciis tulit eam.* Quid vero deinceps factum fuerit, in Sacra Scriptura legitur potest. Secundo ut ei quod acciderat, ne in deterius abiret, congruum adferret remedium, alium quandam commisit errorem non minoris gravitatis & enormitatis, dum scilicet Generali Campi Magistro sive Duci Joabo literas scripsit reoriturus: *Quoniam visus est mihi, id quod etiam executionis punctuissime demandatum fuit, ut proinde innocens Urias sine culpa condemnatus fuerit ad mortem.* *Et mortuus est Urias Hebraeus.* Qua ex re Deus indignatus facinus illud impune dissimulare voluit: sed Nathan Prophetam ut eum graviter reprehenderet, errorisque commissi gravitatem ob oculos poneret, ad eum misit, qui tunc, & ut dici solet, plumbeo pede incedens, parabola quadam, singulari eum dextentate ulus, cuiusque Davidem perduxit, ut errorem suum agnosceret, suamque culpam proprio ore confiteretur, remissionem peccatorum suorum a Deo impetraret. Ut tamen eum magis & vehementius confunderet, omnia a divina benignitate collata efficaciter exprobravit, dicens: *Hec dicit Dominus Deus Israel: E, o unxite in Regem super Israel, & ego eruit de manu Saul, & dedi tibi domum Domini tui, & uxores Domini tui in sinu tuo, & dedi tibi domum Israel, & domum Juda.* Paulo post vero subjungit: *Et si parva sunt ista, adjiciam tibi multa majora.* Verum O Nathan offerendo & promittendo, cave ne contra regulam illam pecces, qua dicitur: *Ne quid nimis.* Dic enim sodes O Nathan, Nunquid David Rex est? Regem esse, dignitatem inhabet adeo sublimem, ut divinum aliquid participet. Quid igitur Deus Davidi majus regia dignitate dare potuit? Certum etenim est, quod David sceptrum & diadema non reperiret in eum infantiae suae, neque Regi investituram deprehenderit in fasciis, sed DEUS solus est, qui

qui hanc præminentiam ei donavit. Tunc igitur illam velut ordinariam quandam & mediocri considerationis gratiam fuisse existimabis? *Et si parva sunt ista? Quomodo parva? Interrogat Abulenſis: Nam Deus dederat David magna munera, cum tulit eum de pascuo, & fecerit Regem, dederitque ei nomen, juxta nomen magnorum, qui sunt in terra. Si judicasset ista esse parva, ipse esset superbus & ingratus: Ideo Deus nihil ei dare deberet, sed potius auferre quod dederat.* Nathan profecto melius dicere non poterat, jam enim DEUS absolute disposuerat, favorem quandam ei exhibere, qui omnes alios excederet, sicut Sol omnibus stellis præemineret, nimirum excellentiam omnium maximam, divitias opulentissimas, culmen aliquod Corona & sceptro suo longe dignius & eminentius, denique ipsomet Regno majorem sublimioremque honorem: *Adjicies tibi multo majora, id est Messiam verum ex stirpe sua nasciturum & descensurum: Nesciturum ex te Messiam.* O Anna mater gloriosissima, quantus est favor ille, qui tibi de manu magni Dei obtigit, præ illo quem David obtinuit, longe excellentior. Huic namque datae fuere promissiones, tibi vero fuit concessa promissionum factarum executio. Hic Regnum habuit & Coronam, in sanctam Annam autem major redundat excellentia ex quo quod Mater sit Mariæ, & Avia Messiae filii magni Dei. Atque ideo incomparabiliter major est duplicata hæc sanctæ Annæ dignitas, quam omnes alii Davidi exhibiti favores, tamen hi sunt vere innumerati: *Credendum plane est hanc beatissimam, quæ mater exitit matri Domini & Christi avia, amplissimis beneficiis, gratiis, & privilegiis divinis fuisse exornatam & insignitam, cum fuerit superno fonti videlicet Christo tantopere conjunctissima.*

8. Fidelissimus Abrahamæ Patriarchæ servus Eliezer, ut verbis Abrahamæ Domino suo per juramentum firmatis fidem faceret, Mesopotamiam versus se recepit, ut mulierem quandam omnibus imaginabilibus perfectionibus præditam Domino suo Isaac eligeret, quæ pro voto Abrahamæ sponsa ejus esset. Dumque ea quæ promiserat executurus discederet, inquit sacer textus: *Abiit ex omnibus bonis ejus portans secum? & versus Civitatem Nachor contendit. Nescio quæ non curiositas me hoc loco extimulet, ut resciam quid boni, pulchri, aut pretiosi Eliezer secum attulerit ad honorandam munibus Domini sui sponsam, omnino enim exillimo dona hæc ne-*

quaquam vulgaria fuisse sed valde eximia, pretiosa & opulenta, eo vel maxime quod Abraham opulentissimus esset, ipseque Eliezer secum attulisse dicatur de omnibus bonis. Nonnulli existimant ipsum attulisse annulos, monilia aurea, gemmas pretiosas, margaritas vestesque superbissimas, aliaque ad sponſalitia spectantia ornamenta, mundumque muliebrem opulentissimum. Abulenſis vero Hebræorum quorundam opinionem adducit, qui dicunt eum chartam quandam præsentasse cui inscripta erat donatio omnium bonorum, tam stabilium quam mobilium, quæ Abraham filio suo Isaac donare statuerat, quorum omnium sponsa sua futura esset moderatrix & Domina: *Dicunt Hebræi, quod portabat Eliezer unam chartam, in qua conscribebatur Abraham donare omnia bona sua tam mobilia quam immobilia filio suo Isaac, & portans illam chartam æquivalenter portabat omnia bona.* Docti quidam Rabbini affirmant in illa charta contentum fuisse donum quoddam sponsæ offerendum longe excellentius & pretiosius omnibus donis antea dictis, illi namque chartæ inscriptum erat *Spes de futuro Messia, quasi Abraham sermo suo dixisset, quod si in Mesopotamia de possessionibus, de censibus, de divitiis, denique de sponſo filio meo interrogatus fueris, respondebis maximam quam sperare & optare possint opulentiam, maximalis que divitias in hac charta contineri: Responde me pro omnibus divitiis unam habere spem, spem de futuro Messia: hæc una spe meus altus animus, hæc una vivit.* Hanc solam spem, scilicet Messiam ex stirpe sua linea nasciturum omnibus divitiis suis potiorem æstimabat. Uoica hæc spes Abraham feliciter reddebat, quam omnes ejus divitiæ. Nunc igitur considerate, quod si Abraham fuisset Pater, & Sara vel Rebecca Mater Mariæ, prout fuerunt Joachim & Anna: aut si Messias fuisset proximus eorum nepos, prout istorum erat, si Jesus & Mariam vidissent, si cum ambobus locuti & conversati fuissent, si illos sustinuisset & portasset, atque strinxisset in brachiis suis, si cælitus ipsis permissum fuisset illos amplexari & amplexari, prout de Genitotibus Mariæ, ad minus saltem de S. Anna credere possumus, hanc utique gratiam ploris æstimassent, quam omnes mundi divitias atque thesauros. Unde quando hi S. Genitores Mariam filiam suam, & Anna Jesum Dei filium nepotem suum in brachiis tenebant (*affir. Th. de pesti quam vidit Christum natum Et quod Filium vit B An. Dei ex filia sua incarnatum agnoscere, amplecti, na.*

Apud Franc. Mendocza in virid. l. i. pervigil. Nat. Dom.

atque adorare meruit, uterque illorum ex majori cordis abundantia dicere poterat: *Hæc una spes noster altius animus, hæc una vivimus.*

9. Ilias Propheta trille nuntium attulit Ezechia Regi Israelis, scilicet Deum ejus vitæ ultimum terminum brevi adfuturum determinasse, eumque proinde monuit, ut cunctis rebus suis mature ordinandis prospiceret, eo quod brevi moriturus esset: *Dispono domuitus, quia morietis & non viues.* Et quidem tamen si in disposito sive infirmitas Regis istius gravis esset, nihilominus quia infirmi beate semper sperare consueverunt, ad hujus spei anchoram sutorum quoque desideriorum naviculam alligatam habebat, futurum confidens, ut cuncta corporis mala ad portum salutis brevi exonerare posset, veruntamen quia Ilias infortunatus ei erat horoscopus, qui naufragium ei certum comminabatur, ideo tantum in corde suo dolorem sensit, ut in amarissimum fuerit planctum resolutus, adeo ut nemo inveniatur, qui consolari eum posset. *Et fleuit Ezechias fletu magno.* Itane? Rex igitur, qui animo semper generoso & intrepido esse debet, adeo se ignavum ostendit & pusillanimum? Sanctus quoque Hieronymus hunc Ezechia fletum valde miratur dicens: *Certe justus erat Ezechias, & corde perfectus, ut vivus erat ad Dominum, flere non debuit.* Porro multi fletum hujus Regis compatiuntur, ejus hanc causam assignantes quod scilicet celebs moreretur, nec filium haberet, cui Regnum relinqueret atque Coronam Ita Hugo Cardinalis: *Quia uxorem duxit, nec filios procreavit.* Alii ideo ipsum de ita imminente sibi morte tristatum fuisse dicunt, quia sciebat inimicos suos ex morte sua exhalandos & pavifuros esse: *Cogitabat ut morte sua hostes sulcarentur & dicerent, ob eam causam illum & via decessisse, quia absultu de medio idolorum aras, & ejus mortem panam sacrilegii falso interpretarentur.* Alii ideo ipsum flevisse dicunt, quia juvenis erat, in ætate 30. Annorum constitutus, est enim mors longe ingravior juvenibus quam senibus. *Quia juvenis erat triginta annorum: juvenibus autem mors est aserbior.* Verior tamen opinio, in quam major Expositorum pars concurret, est, quod fleverit, eo quod per mortem suam filium & hincam generationis suæ detroneari videret, adeoque promissionem Davidi de nascituro ex semine ejus Messia factam, in se deficere, acque proinde à tam nobili, digna, & illustri parentela excludendum esse. Dicat hic aliquis, Ergone possibile est quod res illa tantam animo ejus

causare potuerit molestiam & oculis planctum? Potius vitæ suæ, Coronæ regis, & Majestatis suæ jacturam deslere. Veruntamen hæc omnia nihili profus fecit in comparatione ad Mariæ & Messie consanguinitatem & parentelam: *Fleuit* (inquit Glossa ordinaria) *quia moriebat sine filio, & promissionem patris sui factam timebat perituram.* Et Hulsebius subjungit: *Inter lugebat à serie Nativitatis Christi, & mine David futura, suam posteritatem excludere dolebat.* Unde colligitur quod Majoris Mariæ & Messie æstinavit parentelam, quam Coronam, divitias, Regnum, & vitam. Oportet Anna Mater gloriosa, quæ tenobilitior, quæ dicitur esse poterit, quæ vera & naturalis Mater fuisti talis filia, quæ vera Dei Mater erit. Tua dignitas cum Coronis, sceptus, divinis, Regnis, & thesauris comparata, idem tibi esse videtur, ac si aurum plumbo compararetur. Tu Mater fuisti mulieris illius, quæ in prærogativis & perfectibus nullam sibi in toto mundo similem agnoscit? ipsam que Deum incarnatum habuisti nepotem. Quid in super potest? quid potest ultero desiderari? In prægrissa es universas.

10. In sacra Genesi perspicue habemus, quod Enos filius Seth primus fuerit, qui ut præceptis beneficiis gratias ageret, Dei nomen invocare cepit: *Isse cepit invocare nomen Domini.* Litera Hebræa legit: *Speravit invocare nomen Domini.* Hulsebius Emilianus in Catena, Lippomanus & sanctus Cyillus Alexandrinus dicunt quod speraverit invocare. Sed speravit & invocavit. Quidnam? *Vocari Deum.* Dei nomine & Divinitatis titulo honorari. Verum Enos enim vero quidnam præstitit, ut se dignitatem eo magnum redderet? Curaugustus in cunctis Divinitatis non potius Abelo concessus fuit, qui ejusdem & forte majoris sanctitatis fuit quam Enos erat? nam ab ipso et Dei Filio vocatus est per antonomasiam justus: *Abel justus.* Quod nam ostigitur motum illud quomodo in Enos præ reliquis inventum est, quod illum tanto honore præ Abelo digniorem reddidit? Etenim pro bejulse difficultatis intelligentia seve si gaudemus hi videretur ratio, cur inter tot Regum coronas ad Christi Genealogiam spectatum, etiam connumeratæ sint quatuor mulieres infames & peccatrices, à sanctiæis flore proinde multum alienæ, nimirum Thamar fornicatrix, Raab meretrix, Ruth Idololatra Moabitæ, & Bersabea adultera. Unde sanctus Hieronymus

Isa. 38. v. 2.

Ibid. v. 4.

D. Hier. 1. adu. Pelag.

Handwritten notes in red ink on the left margin, including 'XVI' and other illegible characters.

haud immerito admiratur, quod quævis mulier honorata & bonæ famæ à Christi Genealogia sit exclusa, ibidemque hæc quatuor prædicta solum locum habeant, quæ verecundæ larvam in vultu suo ob commissa crimina portant: *Normandum in Genealogia Salvatoris nullam sanctiarum assumi mulierum, sed eas quas scriptura reprehendit.* Respondent Expofitores, quod tamen hæc mulieres à tot illustrium & coronatorum capitum numero merito excindi debuissent, nihilominus dignæ exultantæ fuerint quæ in eorum numero admitterentur, propter merita filiorum suorum, qui in omni virtutum genere fuerint eximii, omnibusque illis dotibus instructi, qui hominem aliquem illustrem valdeque conspicuum reddere possent: *Inter regales Christi Domini progenitores, prætermisissimas regaliſſimas, mi que foeminas distincte se ibantur, Thamar fornicatrix, Rachab meretrix, Ruth idololatra, Bechſaba adultera.* Audite rationem, quæ protinus subiungitur: *In quo explicatur quomodo ornentur parentes ex filiis.* Tantam dignitatem per filiorum merita sunt affecturi.

11. Ecce igitur tibi hanc viam apertam per quam pergere possis ad difficultatis istius intelligentiam, cui scilicet Enos potius quam Abel attribuatut titulus & honorificentia Divinitatis: *Speravit, imo obtinuit vocari Deus.* Abel etenim quia a Cain fratre suo in flore annorum suorum occisus fuit, nec conjugem habuit, nec liberos, Enos autem omnino cœtantum accidit, is enim filios genuit tam præclaris qualitatibus imbutos & conspicuos, adeoque in virtutibus eximios, ut filii Dei dici mereantur: *Videntes filii Dei filios hominum, quod esset pulchra Esæ.* Ideo propter respectum filiorum, Pater Enos, à quo descendunt, Divinitatis denominatione honorari meruit: *Obtinuit vocari Deus.* Atque hinc est quod supradictus scriptor propter istud puerum optime consideratum dixerit: (Filios genuit tanta virtute conspicuos, tot facinoribus religiosis claros, ut dum ipsi habentur filii Dei, patrem suum fecerint acclamari. Quippe quando Enos tot diviorum filiorum Pater effectus est: Quasi natura ipsa videretur esse divinus.) Quod si ratio hujus scripturæ efficax est, & valet, quales itaque erunt divitiæ spirituales Annæ, quales dotes & prærogativæ, quæ in ipsam ex eorum redundant, quod mater fuerit filiarum talis, quæ maxima & augustissima est, quam hæcenus unquam habuit, aut deinceps habiturus est mundus, quodque Dei Opt. Max. unigenitum Filium ex eadem

filia verum habuerit Nepotem. Quod si Enos Divinitatem obtinuit, si illi attributa est excellentia maxima Divinitatis, eadem utique ob eandem rationem sanctæ Annæ debebitur. Et si sapiens in Proverbis Matrî dicit, quod si filios suos bene & honestè educaverit, idem futuri sint delictæ animæ suæ: *Eruisti filium tuum & refrigerabis eum, & dabit delictæ animæ tuæ vel ut Septuaginta legunt: dabit ornatum animæ suæ. 1a.* Quænam mater unquam vel uspiam repetitū poterit, majoribus prærogativis dotibus, & excellentiis locupletata quam sancta Anna? *Ipsa supergressa est universas.*

12. Certissimum est apud Philosophos quod omnes Possessiones, facultates, vel scientiæ nobilitatem suam accipiunt à dignitate objecti quod respiciunt, quod vocatur: *Circa quod, quia inter D. Th. p. se dicunt relationem.* Ac proinde sacra Theologia inter omnes scientias, tam practicas, quam speculativas est nobilissima? *Estque doctrina Sancti Thomæ dicens: Secundum dignitatem materis Theologia est dignior, quia est principaliter de deo, quæ sua altitudine rationem transcendunt, & Deum pro objecto suo habet: Deus est objectum hujus scientiæ. Quo nullo inveniuntur potest ens perfectius. Et consequenter inveniunt non potest scientia Theologia nobilior. Et quis est qui nesciat digniorem semper professionem æstimandam esse, quæ exercetur circa aurum & gemmas, præ quavis alia quæ circa ferrum & terram exercetur. Quod confirmari potest per argumentum ad eminentiam dignitatis sacerdotialis desumptum. Hæc enim inter omnes dignitates Ecclesiasticas sublimissima est, & ut nonnulli Theologi scribunt, adeo magna, ut Divina virtute nec esse possit, nec fingi nobilior, quia in Eucharistia peragitur Christi corpus. Id autem verum esse vel exiude patet quod Papa tamen Papa sit, Poza l. 12. attamen in quantum Sacerdos non est plus Sacerdos, quam quivis alius Sacerdos Catholicus: c. 2. in Titulo. Nec perfectius reperitur aliquid in sacrificio Papæ, eisdem quam alterius Sacerdotis quia in sacrificio Sacerdotis alienius simplicis tantum continetur de corpore Redemptoris sub specie panis, & de sanguine sub specie vini, quantum in sacrificio Papæ. Unde tamen Deus facere possit nobiliores Angelos, cœles, homines, & animalia, verumtamen an nobiliores facere possit Sacerdotes ignoto? siquidem Sacerdos ordinem quendam dicit & relationem ad sacrificium quoddam, quo nullum dignius esse potest, siquidem in Deo incarnato pariter & sacramentato consistit. Sic nec divina virtute esse non Idem ib. posse*

Prov. 29.
Septuaginta

D. Th. p.
g. 1. a. 5. 119

Idem ib.

Ioan. Bapt.
tract. 10.

c. 2. in Titulo.
D. Th.

Idem ib.
posse

potest nobilius sacrificium, nec fingi poterit nobilius sacerdotium: Sacrificium & sacerdotium sunt re-
laxiva, ergo quod sublimior est dignitas sacrificii, eo
major est dignitas sacerdotii. Agedum igitur, O
Auditores, Dicite sodes quodnam erat objectum
circa quod, in quod scilicet affectus & cogitatio-
nes sanctæ Annæ dirigebantur? Dilecta filia sua
Maria. Qualis erat Materitatis suæ terminus
contrelativus? Maria ejus amantissima filia? Num
forte huic unquam in sanctitate & dignitate in-
venta est similis? Minime gentium, quia *Nec pri-
mam similem visa est, nec habere sequentem.* Ab
hoc igitur objecto ipsa dignificata est. Hic ejus
conterminus, magnam & ineffabilem ejus arguit
nobilitatem: Maria est Aurifodina, ex qua sancta
Anna divitiarum suarum eruit aurum: *Anna
dignitas eousque crevit, ut nulla queat esse major
de potentia Dei si in creaturam nudam ordinetur.
Filiam enim conspiciat, qua nulla illustrior, melior,
& nobilior esse potest considerata Despara Maje-
state.*

13. Verum enim vero facile hic replicare quis
posset, quod cum conterminus sacerdotii sit sa-
crificium, objectum autem circa quod Christus
sacramentatus: Conterminus autem Materita-
tis sanctæ Annæ sit filiatio Mariæ, bene inde se-
qui videatur, quod major sit sacerdotii dignitas,
quam Materitatis S. Annæ. Sed nolo minu-
las hæc ingredi difficultates, sed veritatem ejus
suo loco discutendam relinquo, hoc tamen con-
fidenter dixero, quod cum sacerdotes reperian-
tur sine numero, unica autem sit Mariæ Mater,
majori in pretio habeatur suo seorsu sancta An-
na, quam Sacerdos Christianus: Nam pretiosa
qua rara, pretiosissima qua singularia & unica.
Gemma illa majori in pretio habetur, quæ nul-
lam sibi similem habet. Etenim quod si in mun-
do tot reperirentur Phœnices, quot Aquilæ, to-
tidemque Aquilæ quot Phœnices, utique Aquilæ
Phœnices longe antecederent. At vero quia
unica tantum & sola Phœnix est, Aquilæ autem
multæ sunt, ideo Aquilæ non sunt in tanta æsti-
matione, in quanta Phœnices Sacerdotum totus
est plenus Christianissimus, Matres autem Ma-
riæ, non sunt inventæ; nec possunt inveniri plu-
res præterquam unica; unde eadem circa hanc
quæ circa Phœnicem recurrit ratio: *Quia raris-
sima est, & Phœnicis instar singularis, & una.* In
ipsa veluti brevi epitomæ compeodiæ sunt
omnes spirituales divitiæ, omnia gratiarum dona.
Ipsa supergressa est univcrsas. At vero quoniam
medio adeo eximium favorem obtinuit, ut scili-

cet post tot sterilitatis annos filiam quoddam
pateret, quæ tantam ei conferret excellentiam.
Mediantibus orationibus & Eleemosiis, quæ
una cum sancto Joachimo consorte suo facie-
bat. Ut per hoc nos doceat, quod similia adhi-
bere media debeamus, si quod desideramus,
a Deo obtinere velimus. Quare idipsum moti
& exempli loco in cunctis casibus obvia de-
serviat.

PARS SECUNDA.

14. *M*ulta filia congregaverunt divitias, Tu
pergressa. Tales ac tantæ sunt Sanctæ An-
næ spirituales divitiæ, ut in præcipui temporis
brevitate exprimi nequeant, imo quo plus cele-
brantur, tanto plus de ea dicendum ac celebra-
ndum restat. Unde occasione capto vehementer
admirandi, quod nec in sacra Scriptura, nec in
sacris Evangelistis ulla ejus fiat mentio, cum ta-
men ab iisdem de totius personis tractetur, tam
viris quam mulieribus, quæ longe minoris sint
conditionis & sanctitatis. *Clavus clarum irra-
det,* id est, per aliam quandam difficultatem mo-
tam dignam habere poterimus hujusmodi difficul-
tatis resolutionem. Etenim sanctus Mattheus
quando prima vice de Beata Virgine Maria me-
morat, illam levi valde brachio & obiter quasi ac-
perfunctorie tangere videtur, solum dicendo: *Al-
tissimus autem genuit Ioseph, Virum Mariæ, de qua
natus est Jesus, qui vocatur Christus.* Cur oblecto
de Beata Virgine non recenseret gratiæ suæ excelsus,
excellentiæ sanctitatis, virginitatis candore,
radios gloriæ, & incomparabiles splendores
virtutis? Fortene per prærogativarum eius
multiplicitatem aliquam in memoria passus est
confusionem. Antioridus pictor famosissimus in
tela quadam, ingentiose & cum insigni magister-
rii sui specimine cælum depinxit, ita tamen, ut
in eo nec zona Zodiaci, nec Stellæ, nec Planetæ,
nec Luna, nec aliud quodvis ornamentum ap-
pateret, sed solum in eo pulchram delineavit
Solis spheram? Causam autem ejus ab Euphrata-
nore interrogatus, prudenter respondit, zelli-
mare se effigiatō Sole, qui maximum cælo ad-
fert ornamentum, superfluum esse quævis al-
iam adjectam pulchritudinem, imo in tam no-
bilis planetæ conspectu, atque præsentia omni-
no obscurandam esse. Equidem Beatissimam
Mariam Virginem cælum quoddam esse, Sae-
ctus Joannes Damascenus perspicue affirmat di-
cens: *Cælum & sedes Dei est Maria. Sanctus*
Mat.

1. Iam.
2. de
3. 4. 2.
4. 3.

Matthæus sanctitatis coloribus illam depingit, dicens: *Iacob genuit Ioseph virum Mariae, interim pertranseundo tatarum stellas virtutum, tot tantorumque meritorum Planetas, elegantem zodiaci zonam, id est, gratiam & aliosque plures gloriæ luminosos splendoros, qui eandem vel ipsimet Deo reddere stupendam: Evangelista Matthæus his pauculis verbis, & mysterium Virginis, & negotium de vine maternitatis ac incarnationis absolvit. An non expediret ut antequam divina corporationis Sacramentum proponeret, quod homo Deus decenter monstraretur, Matris Virginitatem gratia plenitudinem, puritatis decorem, & confertum omnium, in ea sanctitatum cumulum praestrueret, & pramonstraret? Nequaquam, sed sufficiebat quod Solem Christum in hoc caelo depinxisset, dicendo: De qua natus est Iesus. Matrem Christi esse, maxima est Mariæ gloria, hac omnem aliam obfuscat, neque in muliere quapiam dici aut considerari plus valet. Unde Sanctus Thomas de Villa Nova Archiepiscopus Valentinus, ait: Omnia collecta sunt, cum dictum est, ex ea natum fuisse Iesum: sufficit ad eius plenam historiam, quod scriptum est, quod de illa natus est Iesus. Quid amplius? Quid ultra requiris in Virgine: Sufficit tibi quod Mater Dei est. Porro resolutio quam hactenus quoad filiam dedimus, nos quoque in cognitionem venire facit alterius difficultatis pertinentis ad matrem, siquidem certi sumus ex Philosophia, quod cognito una relativorum, cognoscitur & alterum. Etenim nec Scriptura sacra, nec Evangelistæ ullam Sanctæ prerogativam recensent, siquidem maxima eius gloria & excellentia in eo consistit, quod sit Mater Beatissimæ Mariæ Virginis. Unde sufficit dicere: De qua nata est filia, qua vocatur Maria. Quid ultra requiris in Anna? Sufficit tibi quod Mater Dei Genitricis est.*

1. Thom. à
2. Villa no-
3. va. s. s.
4. in. 2. de
5. Mat. B. V.
6. 4.

1. Thom.
2. 4.

1. 4. 4.
2. Hugo
3. Card. ibid.

15. Videtur mihi quod Regius Propheta David sanctam Matrem Annam, ejusque filiam Mariam cum æterno Patre loquentes introducat, ambæque gratias Deo agendo dicant: *In beneplacito tuo exaltabitur cornu nostrum.* Quæ verba à diversis diversas patiuntur interpretationes. Hugo Cardinalis dicit: *In beneplacito tuo, id est, non in nostris meritis, sed tua bona voluntate exaltabitur in futuro cornu nostrum, id est, dignitas quam habebimus in futuro.* Alii per *ly beneplacito*, Verbum Incarnatum intelligunt: *In beneplacito filio tuo.* Quando igitur, O Pater æterne, unigenitus filius tuus beneplacitum tuum

executioni mandabit, Incarnationem sui adoriendo, quid inde sequetur? *Exaltabitur cornu nostrum, id est, dignitas nostra.* Quod est idem ac si diceret: *Ipsemet Deus ineffabilem Mariæ excellentiam contulit, dum illam in Matrem suam elegit, eodemque tempore mirificis dotibus sanctam Annam locupletavit, quando sanctæ Annæ filiam in Matrem suam elegit, eamque singularissime honoravit, dum semetipsum ejusdem sanctæ verissimum Nepotem esse voluit.* Unde Angelicus Doctor sanctus Thomas de Virgine dicit: *Virgo Maria propinquissima Christo fuit secundum humanitatem, quia ex ea accepit humanam naturam, & ideo pra cæteris majorem debuit à Christo gratia plenitudinem obtinere. Et merito quidem, siquidem. Quanto aliquid magis appropinquat principio in quolibet genere, tanto magis participat effectum illius: Christus autem est omnis gratiæ principium secundum Divinitatem autoritative, secundum humanitatem instrumentaliter: ac proinde Evangelista Joannes dicit: Gratia & Veritas per Iesum Christum facta est. Ergo consequenter, quia Virgo Mater præ omni alia creatura Christo vicinissima fuit, ab eo quoque superflua est per gratiam locupletata. At vero, O Auditores, dicite fodes, quibusnam post Mariam, quantum ad humanam consanguinitatem Salvatori omnium proximus fuit? Sancta Anna utique, debeat igitur quoque post Mariam præ quavis alia muliere gratia & gratiis locupletari, ut hac ratione verificaretur Prophetia, quæ dicit: *In beneplacito filio tuo, exaltabitur cornu nostrum, dignitas nostra?* atque ob hunc respectum ambæ *supergressa sunt universas.**

D. Tho. 3.
p. 9. 21. a.
5. in corp.

1. Isa. 23.]

16. Isaias Propheta de Christi stirpe loquens, sub virgæ, radicis & floris metaphora ita prophetizavit: *Egredietur virga de radice Jesse, & flos de radice ejus ascendet. Per hanc virgam Rupertus Abbas Mariam Virginem intelligit: Virgam de radice Jesse, sanctam Virginem Mariam intelligimus. Similiter Glossa ordinaria, dicit: Egredietur virga, id est, Virgo Maria. Pulcherrimus autem flos quem progerminat, Iesus Christus filius ejus esset, Et flos de radice ejus ascendet, id est, Christus, qui dicitur flos: juxta illud: Ego flos Campi Radix unde virga immediate nascitur, mediante qua florem progerminat, sancta Mater Anna est? Hæc est radix illa benedicta, qua surculum protulit & virgam, virgaque florem super quem requiescit Spiritus almus. Porro fundamentis explateatis, desuper quandam artificio-*

Rup. Ab.
ibi. & gloss.
ord.

1. Ioann.
2. Lansp.
3. serm. de S.
4. Anna.

fac

sa: cujusdam difficultatis machinam, superadificemus: *Et flos de radice ejus, id est, virga ascendat.* Flores non nascuntur immediate ex radice, sed ex germine sive virga. Quomodo igitur Ilaïas dicit: *Flos de radice & non de virga?* Etenim juxta Rupertii Abbatis Tuitienlis doctrinam hoc idem est, ac si diceret: Hic divinus flos non minoris aestimat se de radice, id est, de Sancta Anna tanquam Nepotem ejus, progigni, quam quod de virga seu virgulto Mariæ Matris suæ nascatur, unde ut Aviam suam sanctam Annam specialiter honoret, voluit, ut Ilaïas Propheta expressè diceret: *Flos de radice ejus ascendet. Non magis se Maria Filium Christus, quam Anna gloriatum esse nepotem.*

17. Sancta Mater nostra non jam divitiarum sed thesaurorum plenissima fuit. Etenim scire desidero, quo sine in hoc solemnè die, gloriæ sanctæ nostræ consecrato in Missa legatur Evangelium de agro, in quo thesaurus latebat absconditus: *Math. 13. Simile est Regnum calorum thesauro in agro abscondito &c.* Quis aut qualis est hic ager? aut quidnam est ille thesaurus. Porro legitur quod Lucullo dormienti umbra quædam seu phantasma quoddam apparuerit, eique dixerit: Expergescere & vade ad mare, ibi namque quædam amicorum tuorum e navi jamjam egredientem reperies, qui magno te videndi desiderio tenetur: *Luculla amicus tuus Autolicus venit, ut tecum sis.* Expergescit igitur mox secutus est monitum in somno sibi proposuit, intellexitque Romanos quasdam Ciliciæ naves persecutos esse, quæ ut leviores, atque ad fugam capiendam expeditiores essent, statuat quendam immensam ponderis marmoream in litore exposuerant? Quam ille ut invenit, & attentius consideravit, vidit protinus Autolici amici sui nomen in ea expressis grammatibus exsculptum. Cum magno igitur labore adhibitis machinis domum suam statuat illam deduci fecit, tandemque in cognitionem veniens multam eamque admodum pretiosam latere suppellectilem, eam aperiri fecit, invenitque in ea statua inæstimabilis pretii thesaurum. O ingentes Luculli divitias! Etenim sancta Ecclesia nos quoque hodie monet advenisse fidellem quendam amicum nostrum, id est, sanctam advocatam & protectricem nostram Annam, cujus hodie celebramus festivitatem. Illam itaque recepturi obviam illi procedamus, adeamusque mare in Evangelio hodierno nobis demonstra-

Math. 13.

Ioan. Bapt. Fulg. lib. 1. cap. 5.

tum, cum dicitur: *Simile est regnum calorum (sive) gena missa in mare, &c. ex omni genere piscium congregant, ibi namque in agro, quoddam thesaurum (sive) statuat quendam reperimus, que regem in sinu suo thesaurum amplectitur: Simile est regnum calorum thesauro in agro abscondito. Generolus & audax vir ad instar Luculli agrum hunc si non invenit, saltem sibi comparat & committit: Et omni agrum illum, & felicem illum, & fortunatum quinquis est. Verum dicere obsecro, ubi latet thesaurus iste? In agro. Quisnam autem per agrum intelligitur? obsecro omnes litteras, quibus hoc nomen Agrum constat. *A. Anna. Genitrix. R. Regina. V. Virginitas. M. Maria vel A. Anna. G. Genitrix. R. Redemptoria. V. Virginitas. M. Matrem.* Quasi Spiritus sanctus figuratè dicere vellet in hac nobis statua S. Annæ thesaurum quendam conservari, scilicet Virginitatem Mariam, thesaurum inquam inexplebilem omnium excellentiarum, dignitatum, divitiarumque spiritualium, quas à filia sua Maria, & Jesu nepotulo suo feliciter hereditavit.*

18. Similis quoque fuit margaritis in mari Evangelico reperitis: *Simile est regnum calorum homini qui venit bonus margaritas. Si invenit sponnam Emblemata quoddam solis in margarita expressi, qui radis suis ultimam ei perfectionem tribuebat, hac ei adjuncta Epigraphæ: Tu splendorem, Tu decorem. Verumtamen margarita contra S. Mater Anna, non solum à Sole Chastus, verum etiam à Luna Maria excellentiarum statum gloriam traxit. Unde Nepotulo suo Jesu dicere potest: Tu sol splendorem: Filia autem: Tu Luna decorem. Porro de Pyriho legitur quod quando gloriosus factis suis feliciter terminatis in partem reveesus est, ab omnibus excellens nomen istud, Aquila Generola, impositum & proclamatum fuerit. Quibus illerespondisse fertur: Per vos Aquila sum, vestris armis veluti vestris pennis sublevo. Idem quoque S. Anna dicere poterit, nimirum si tanquam Aquila generola ad inexplicabiles effectus suum prerogativas & divitias spirituales, factum id est, alis & plumis mihi mutatis tum à Maria filia mea, tum à dilecto Jesu nepote meo. Qui vivit & regnat in sæcula sæculorum Amen.*